

INSTRUKCJA PIERWSZEJ POMOCY W NAGŁYCH WYPADKACH

RANY

Ostrożnie usunąć z powierzchni rany zanieczyszczenia. Brzeg rany zdezynfekować, nałożyć opatrunek jałowy i zabandażować. Jeżeli rana jest rozległa, głęboka, to skierować chorego do chirurga. Jeżeli rana jest zanieczyszczona (np. Ziemią), pobrać surowicę przeciwężcowa.

ZŁAMANIA KOŚCI

Objawy: ból, zniekształcenie kończyny, upośledzenie jej czynności, czasem nieprawidłowa ruchomość. Kończynę unieruchomić przy pomocy deski, laski itp. tak aby dwa sąsiadujące stawy były nieruchome. W złamaniach kończyn dolnych, gdy brak przedmiotu do unieruchomienia, można przybadażować kończynę uszkodzoną do zdrowej. Podać leki przeciwbólowe (np. pyralgina). W złamaniu otwartym następuje przerwanie skóry i na dnie rany widoczne są odłamki kości. W celu odślonięcia rany ubranie rozciąć (a nie zdejmować). Założyć jałowy opatrunek, unieruchomić kończynę, chorego położyć i przewieźć do szpitala.

SKRĘCENIE

Najczęściej dotyczy stawu skokowego, powstaje na skutek nadmiernego wykonania ruchu w tym stawie. Objawy: obrzęk, ból, nieznaczne upośledzenie czynności stawu. Unieruchomić kończynę, stosować okłady (z wody lub wody Burowa), nie nastawiać stawu.

WSTRZAŚNIENIE MÓZGU

Powstaje wskutek tępego urazu czaszki (upadek z wysokości, uderzenie, pobicie). Objawy: utrata przytomności, błądność, przyspieszenie tętna, zwolnienie oddechu, wymioty. Pomoc chorego ułożyć poziomo, na głowie położyć worek z lodem lub zimną wodą. W razie wymiotów głowę chorego przechylić na bok. Nieprzytomnym nie podawać nic do picia. Przewieźć do szpitala.

KRWOTOK TĘTNICZY

Objawy: jasnoczerwona krew tryskająca z rany. Chorego położyć, ucisnąć ręką (palcami) tętnicę doprowadzającą krew do uszkodzonego odcinka ciała. Kończynę unieść do góry, spróbować wytamponować krwawienie z rany jałowym opatrunkiem (gaza). Założyć na ranę opatrunek uciskowy (kilka warstw jałowej gazy), przewieźć do szpitala.

KRWOTOK ŻYLNY

Objawy: krew ciemna, powoli wypływająca z rany. Nałożyć na ranę opatrunek uciskający, jeżeli krwotok nie ustępuje nałożyć opaskę Eparcha powyżej rany, przewieźć do szpitala.

KRWOTOK PŁUCNY

Objawy: połączony jest z kaszlem, krew jasnoczerwona pienia się. Chorego ułożyć w pozycji półsiedzącej, zapewnić mu spokój, położyć na klatkę piersiową worek z lodem, podawać witaminę K. Natychmiast wezwać lekarza.

WYMIOTY KRWAWY

Objawy: wymiociny podobne do fusów z kawy. Rzadziej pojawia się świeża krew. Chorego położyć na wznak, na brzuch położyć worek z lodem, nie podawać nic do picia ani jedzenia, przewieźć chorego do szpitala.

KRWOTOK Z DRÓG RODNYCH

Zapewnić chorej spokój, na brzuch położyć worek z lodem, przewieźć do szpitala.

OPARZENIA CIEPLNE

I stopień – ból, zaczerwienienie – obmyć skórę mydłem i chłodną wodą oraz wacikiem zamoczonym w 70% spirytusie, założyć jałowy opatrunek z maścią z antybiotykiem.

II stopień – obrzęk, pęcherz – obmyć ranę mydłem i chłodną wodą, założyć jałowy opatrunek, przewieźć do szpitala. Nie stosować tłuszczu, maści, nie przekływać pęcherzy. Podać leki przeciwbólowe.

III stopień – założyć jałowy opatrunek, przewieźć do szpitala. Nie stosować tłuszczów, podać leki przeciwbólowe, dużo płynów i natychmiast przewieźć do szpitala.

OPARZENIA CHEMICZNE (kwasy, ługi)

Obmyć obficie powierzchnię strumieniem bieżącej wody przez 5-10 min. Nie usunięte resztki kwasu należy zobojętnić 3% roztworem wodorowęglanu sodowego (NaHCO₃). Założyć jałowy opatrunek. W oparzeniach fosforem usunąć pęsetą resztki fosforu, skórę zmywać roztworem siarczanu miedzi (CuSO₄).

ZATRUCIE KWASEM (solnym, siarkowym, azotowym)

Bezpośrednio po doustnym zatruciu (nie później niż 20min. po wypiciu kwasu) wykonać płukanie żołądka czystą wodą. Nie stosować wodorowęglanu sodowego (sody oczyszczonej). Podać do wypicia mleko z dodatkiem białka jaj kurzych. Godzinę po zatruciu nie podawać nic doustnie. Przewieźć do szpitala.

ZATRUCIE ŁUGAMI (zwykle w przemyśle)

Należy podawać do picia duże ilości mleka i kleiki. Nie wolno wywoływać wymiotów !!!! grozi przedziurawieniem przełyku i żołądka.

ZATRUCIE ANILINĄ, NITROBENZENEM (oraz pochodnymi tych związków)

Objawy: sino-niebieskie zabarwienie warg, paznokci i skóry, duszność, bóle głowy, mdłości, wymioty. Zapewnić dostęp świeżego powietrza, zdjąć ubranie zanieczyszczone tymi trucznymi, dobrze umyć skórę, podawać do oddychania tlen. Nie podawać alkoholu w żadnej postaci. Przewieźć do szpitala.

ZATRUCIE ALKOHOLEM METYLOWYM

Jeżeli chory jest przytomny, można wywołać wymioty. Zawsze jak najszybciej przewieźć do szpitala (grozi ślepotą oraz śmiercią).

PORAŻENIE PRADEM ELEKTRYCZNYM

Odłączyć porażonego od przewodnika prądu. Ratujący musi stać na płycie izolującej (sucha deska, szkło, guma), mieć rękawice gumowe i odłączyć porażonego za pomocą izolowanych narzędzi (drzewa, gumy, szkła). W przypadku stwierdzenia zatrzymania oddechu i akcji serca stosować sztuczne oddychanie i masaż serca, aż do chwili przybycia lekarza. Podawać tlen do oddychania, ogrzewać ciało termoforami. W przypadku stwierdzenia oparzenia założyć na ranę suchy, jałowy opatrunek. Chory musi być hospitalizowany.

OMDLENIE

Występuje najczęściej na skutek gwałtownego bólu lub bodźców psychologicznych. Objawy: zawroty głowy, szum w uszach, mroczki przed oczami, duszność, ogólne osłabienie, następnie utrata przytomności. Chory jest blady, spocony, tętno ma przyspieszone. Chorego ułożyć wygodnie, poziomo, tak aby głowa znajdowała się nisko, zapewnić dopływ świeżego powietrza, rozluźnić ubranie (kołnierzyk, pasek, spodnie), spryskiwać twarz zimną wodą. Dopóki chory jest nieprzytomny nie dawać nic do picia. Po odzyskaniu przytomności pozostawić w pozycji leżącej (aż do przybycia lekarza).

NAPAD PADACZKOWY

Objawy: drgawki, utrata przytomności, piana na ustach, mimowolne oddawanie moczu. Chorego ułożyć na wznak, położyć pod głowę poduszkę lub zwinięty koc, między zęby wsunąć wałeczek chustki lub ręcznika, zabezpieczyć przed urazami mechanicznymi. Rozluźnić ubranie, pozostawić chorego w spokoju. Przewieźć do szpitala.